

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Hátori Gergely ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (I. rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (II. rendű felperes címe) II. rendű felperesnek, dr. Kovács Kond ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű, dr. Kollár Károly ügyvéd (címe) által képviselt II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen, szerzői jogdíj megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2009. november 10. napján meghozott, 4.P.25.278/2008/5. számú ítélete ellen a II. rendű alperes részéről 6. és 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az alpereseket egyetemlegesen terhelő, felpereseknek járó perköltséget 100.000 (százezer) forint + ÁFA összegre felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felpereseknek 20.000 (húszezer) forint + áfa fellebbezési költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az I. és II. rendű felperesek - mint szerzők és egyben a „...” című rövidfilm jogosulatlan felhasználásából származó vagyoni jogok engedményesei - a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) rendelkezéseire alapított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperesek jogosulatlanul használták fel a „...” című rövidfilmjüket. Az I. rendű alperes vonatkozásában felhasználási cselekménynek jelölték meg a rövidfilmjük „...” reklámanyag elkészítéséhez való felhasználást, a reklámanyag többszörözését és a II. rendű alperesnek történő átadását, míg a II. rendű alperes a ...-i nemzetközi ingatlanbörzén (...) a „...” reklámanyaghoz fűzött, a rövidfilmjüket tartalmazó DVD-t hozzáférhetővé tette. A szerzői jogok megsértése további jogkövetkezményként az

alperesek jogsértéstől való eltiltását, elégtétel adására kötelezését is kérték a Népszabadság és a Magyar Nemzet című napilapokban az ítélet rendelkező részének közzététele útján, továbbá gazdagodás visszatérítése címén személyenként és alperesenként 500.000 forint tőkére és ennek 2006. március 16-tól a kifizetésig számított törvényes kamatára tartottak igényt. Előadásuk szerint 2003-ban az I. rendű alperes rendelkezésére bocsátották a ... című rövidfilm egy kópiáját, azonban annak semmilyen módon való nyilvános felhasználására engedélyt nem adtak.

Az I. rendű alperes a ... film jogosulatlan felhasználásának tényét elismerte, vállalta, hogy tartózkodik a további jogsértéstől, azonban a felperesek által megjelölt gazdagodást eltúlzottnak tekintette. Előadta, hogy a rövidfilmet is tartalmazó DVD-t 250 példányban elkészítette és a II. rendű alperesi jogelődnek, a ... Kft-nek átadta, valamint azt sem vitatta, hogy a ...-i ingatlanbörzén egy alkalommal a filmet nyilvánosan levetítették. Állította, hogy a film integritásához fűződő jog nem sérült, és az elkészített DVD-ből 50 db-ot nem használtak fel.

A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összecszerúságát is vitatta azzal az indokkal, hogy a promóciós anyag terjesztésekor az állított jogsértésről nem tudott. Tagadta, hogy ...-ban a film nyilvános vetítésre került volna és úgy nyilatkozott, hogy a 250 db DVD-ből mintegy 100 db maradt meg, amelyeket meg is semmisített. Hivatkozása szerint a törvény a jogsértésekért nem állapít meg objektív felelősséget. Az elégtételadási igényt, illetve a gazdagodás elvonásaként meghatározott összeget is eltúlzottnak ítélte.

Az elsőfokú bíróság a keresetet részben megalapozottnak találta és ítéletével megállapította, hogy az I. rendű alperes megsértette a felperesek szerzői jogát, amikor a „...” című filmjüket a II. rendű alperes megbízásából készített „...” nevű ingatlan-beruházás reklámanyagának elkészítése, s annak többszörözése során jogosulatlanul használta fel.

Megállapította továbbá, hogy a II. rendű alperes „...” ingatlan-beruházás reklámanyagához az I. rendű alperes által készített DVD-n a „...” című filmet a ...-i nemzetközi ingatlanbörzén jogosulatlanul terjesztette.

Kötelezte az alpereseket, hogy a „...” című film vonatkozásában tartózkodjanak a szerzői jogok további megsértésétől és a jogsértés miatt 15 napon belül magánlevélben kérjenek bocsánatot mindkét felperestől.

Kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felpereseknek egyetemlegesen 500.000 forintot és ennek 2006. március 16. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, valamint 50.000 forint perköltséget.

Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

A feljegyzett kereseti illetékről úgy rendelkezett, hogy abból az I. rendű felperes 30.000 forintot, az alperesek egyetemlegesen további 30.000 forintot kötelesek megfizetni az államnak külön felhívásra.

Tényként állapította meg, hogy a ... Egyetem ... Tanszéke 2003. március 1-jén videofilm készítésére vállalkozási szerződést kötött a ...-vel (...), amely kötelezte magát, hogy a megbízó által rendelkezésére bocsátott alapanyagokból bruttó 331.520 forint vállalkozói díj ellenében animációs videofilmet készít. A szerződő felek a szerződés 8. és 9. pontjában úgy állapodtak meg, hogy a vállalkozó munkája a felperesek személyi tulajdona lesz, míg a gyártói jog a vállalkozót illeti meg. A felperesek a szerződés alapján elkészült mintegy 5 perces rövidfilmet 2003. őszén a jövőbeli együttműködés reményében, munkájuk megismertetése céljából, átadták az I. rendű alperesi építésziroda főépítészének ...nak. Az I. rendű alperes a II. rendű alperes jogelődjével 2006. január 20-án kötött vállalkozási szerződés alapján a „...” rendezvényen való megjelenéshez promóciós videofilmet készített, amely mellett az átadott DVD-n a perbeli rövidfilm is szerepelt. Ezt a reklámanyagot a II. rendű alperes ...-ban terjesztette és nyilvános vetítésére is került egy alkalommal.

A felperesek, mint szerzők és a ..., mint előállító, 2006. április 3-án a film szerzői jogai vonatkozásában a felhasználási és a felhasználás engedélyezésére vonatkozó jogokat a ... Kft-re ruházták át, kikötve, hogy díjak és egyéb jutalmak, valamint felhasználás után külön díjazás illeti meg őket. A ... és a ... Kft 2006. június 26-án a film jogosulatlan felhasználásából származó vagyoni jogokat a felperesekre engedményezte.

Az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolásában ismertette a Pp-nek a bizonyítási teherre és a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó rendelkezéseit, az Szjt. 1. § (2) bekezdés g) pontját, 4. § (1) bekezdését, 5. § (1) bekezdését, 16. § (1) és (4) bekezdését, valamint 17. §-át.

Kifejtette, hogy az nem volt vitás, hogy a felperesek a perbeli film szerzői és a filmhez kapcsolódó vagyoni jogokat, valamint az alperesekkel szembeni, a perbeli jogellenes felhasználásból eredő vagyoni jogokat megszerezték. Mivel az alperesek a jogellenes többszörözés, valamint terjesztés tényét nem vitatták, továbbá az I. rendű alperes az egyszeri nyilvános előadás tényét is elismerte, a jogsértés tényére és a jogsértő cselekményekre vonatkozó további bizonyítást a Pp. 163. §-ra utalással szükségtelennek ítélte.

A jogsértés megállapítása folytán az Szjt. 94. § (1) bekezdés a), b), c) és d) [helyesen: e)] pontjaiban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazta. Az elégtételadás iránti igény felperesek által megjelölt formáját eltúlozottnak tartotta, és figyelemmel a jogsértések súlyára, módjára és arra, hogy a rövidfilm bemutatására szűk szakmai kör előtt került sor, elegendőnek tartotta a magánlevélben történő bocsánatkérést.

Az alperesek által elért gazdagodás visszatérítése körében bizonyítékként kizárólag az I. és II. rendű alperessel létrejött megállapodást értékelte, figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes a további üzleti kapcsolatokra vonatkozóan adatot nem szolgáltatott. Kifejtette, hogy e szerződésben foglalt díjazás nem vehető alapul az I. rendű alperes gazdagodásának visszatérítése meghatározásánál, mert az összeg egy másik animációs film készítésére és vagyoni jogainak átadására vonatkozott. A bíróság nem látta indokoltnak könyvszakértő bevonását sem, figyelemmel az erre vonatkozó indítvány késedelmes előterjesztésére is.

Ugyanakkor egyetértett a felperesekkel abban, hogy őket az alperesi oldalon kimutatható tényleges gazdagodás nélkül is megilleti legalább a szerzői jogdíjnak

megfelelő térítés. Ennek összegét mérlegeléssel, a felperesek vagyoni jogainak átadása során elért bevételek figyelembevételével meghatározhatónak találta. Nem fogadta el a nem azonosítható előállítási költségnek vagy annak bármely elemének alapulvételét. Összességében 500.000 forintban látta megállapíthatónak a felpereseknek járó gazdagodás összegét.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése, az I. rendű felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt illetékről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II. rendű alperes fellebbezést, a felperesek csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő.

A II. rendű alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereset elutasítására irányult.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az első tárgyaláson megtett tényelőadásaiból figyelmen kívül hagyta azon hivatkozásokat is, amelyeket sem a felperesek, sem az I. rendű alperes nem vitatott. Ezekből kiemelte, hogy a kiállítást megelőző napon kapta meg az I. rendű alperestől megrendelt DVD-lemezeket, amikor semmiféle információval nem rendelkezett a felpereseket ért jogsértésről, és a kiállításon mintegy 100 DVD-t kiosztott. Mihelyt tudomást szerzett a jogsértésről, a megmaradó példányokat megsemmisítette és új promóciós DVD-t rendelt meg.

Jogi álláspontja szerint tehát a felelőssége a jogsértésért nem állapítható meg. Hangsúlyozta, hogy a perbeli rövidfilm a II. rendű alperes üzleti érdekeit nemhogy nem szolgálta, hanem ártott azoknak.

Arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a marasztalás összegét megalapozatlanul határozta meg mérlegeléssel, mivel a jogdíj összegének meghatározása - mint különleges szakértelmet igénylő kérdés - csak szakértő közreműködésével lett volna megállapítható. Azzal azonban egyetértett, hogy a felperes ezirányú indítványa elkésett. Utalt arra, hogy az I. rendű felperes személyes előadása szerint a konferencián történő vetítések jogdíja 35.000 forint volt, a ... Televízióban 40.000 forintért vetítették a filmet, ehhez képest a megítélt 500.00 forint lényegesen eltúlzott. A bíróság azt sem vette figyelembe, hogy a jogdíj az alkotástól eltelt idő arányában évről évre csökken.

A felperesek a csatlakozó fellebbezésben az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a javukra megállapított perköltség összegének bruttó 180.000 forintra történő felemelését kérték.

Sérelmezték, hogy az ítélet nem fejtette ki, hogy a bíróság miért nem fogadta el a tényvázlat alapján igényelt 300.000 forint ügyvédi munkadíjat. Felsorolták az elvégzett tevékenységeket, beleértve a periratok szerkesztését és a tárgyaláson való részvételt, a készkiadásokat és egyéb időráfordítást. Álláspontjuk szerint a felperesi jogi képviselőt az általánosan elfogadott 16.000 forint nettó óradíjjal és 27 munkaórával kalkulálva bruttó 432.000 forint illetné meg.

Utaltak arra, hogy a pertárgyérték relatíve alacsony voltára hivatkozva méltánytalan lenne a munkadíj mérséklése.

Fellebbezési ellenkérelmükben a per fő tárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozták. Igazolták, hogy igényüket az I. rendű alperessel szemben elrendelt felszámolási eljárásban bejelentették.

A fellebbezés nem alapos, a csatlakozó fellebbezés nagyobb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a teljes körűen feltárt tényállásból kiindulva - a per fő tárgya tekintetében - a jogszabályoknak és a bírói gyakorlatnak megfelelő jogi következtetésre jutott. Az így meghozott érdemi döntésével a Fővárosi Ítéltábla teljes mértékben egyetértett, azonban a perköltségre vonatkozóan eltérő mérlegelésre jutott.

A fellebbezésben és a csatlakozó fellebbezésben foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság a következőket fejteti ki.

A peradatok szerint nem volt vitás, hogy a felperesek részben mint szerzők, részben mint jogutódok jogosultak voltak az Szjt. 1. § (2) bekezdés g) pontja szerinti szerzői műhöz - a filmalkotáshoz - kapcsolódó vagyoni jogok érvényesítésére. Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki azt is, hogy az I. és II. rendű alperesek által megvalósított magatartások - a többszörözés, a terjesztés - jogosulatlan felhasználási cselekményeknek minősülnek, mert az alpereseknek azokra az Szjt. 16. § (1) bekezdése és a 45. § (1) bekezdése szerinti (írásbeliséghez kötött) felhasználási szerződésük nem volt, és az is tény, hogy a felperesek részére a felhasználásért utóbb sem fizetettek díjazást.

A II. rendű alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a jogsértés tényéről nem tudott, mert a felhasználás jogszerűsége szempontjából ennek értékelhető jelentősége nem volt. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy az Szjt. 94. § (1) bekezdésében írt polgári jogi jogkövetkezmények objektív jellegűek, azok alkalmazhatóságát tekintve nem bírt befolyással az, hogy a II. rendű alperes a jogsértésének tudatában volt-e, vagy sem, illetve a II. rendű alperes eljárása felróhatónak minősül-e. A szerzői jog jogosultjától származó felhasználási engedély hiányában az alperesek a sérelmezett magatartásukkal megsértették a felperesek szerzői jogát.

Az Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontja szerinti gazdagodás visszatérítése nem kártérítési jellegű jogkövetkezmény, hanem a jogsértés objektív - tudattól és felróhatóságtól független - jogkövetkezménye. Az elsőfokú bíróság arra is helyesen mutatott rá, hogy a bírói gyakorlat szerint a gazdagodás elvonásaként a szerző legalább olyan összegre tarthat igényt, amely a szerzőt jogszerű felhasználás esetén megilletné, vagyis megalapozott követelmény, hogy az legalább a szerzői jogdíjnak megfelelő mértékű legyen.

Nem osztotta a Fővárosi Ítéltábla azt az alperesi érvelést sem, hogy az elért gazdagodás meghatározása feltétlenül szakértő bevonását tette volna szükségessé. Szakértői véleményre csak akkor van szükség, amikor az egyéb peradatok alapján a gazdagodás, illetve a jogszerűen megállapítható jogdíj összege nem állapítható meg. Az adott esetben azonban rendelkezésre álltak olyan adatok, amelyek okszerű mérlegelésével a gazdagodás összege meghatározható volt. Ilyen - a II. rendű alperes

által is hivatkozott - adat, hogy a kisfilmek konferencián történő vetítés díja 35.000 forint volt, míg a ... TV 40.000 forintot fizetett egy vetítésért. A másodfokú bíróság azonban ezeket a mértékeket csak iránymutatásként vehette figyelembe.

Nem téveszthető szem elől, hogy a jogszerű felhasználás esetén járó díjazás függ a felhasználás módjától és mértékétől (a darabszámtól, időtartamtól stb.) is. Ténykérdés, hogy maga a II. rendű alperes mintegy 150 CD-t meg is semmisített, tehát a többszörözés kétségtelenül ezt meghaladó mértékű volt.

Nem volt osztható az az alperesi érvelés sem, hogy a gyakorlat szerint a szerzővel kötött felhasználási szerződésekben szereplő díjazás a szerződés tartama alatt az eltelt idővel arányosan csökken. A jelen esetben ez a - valóban szokásos - számítási mód azért nem irányadó, mert a felhasználási cselekmények viszonylag rövidebb időszakra koncentráálódtak és - meg nem cáfolt alperesi előadás szerint - a vásárral be is fejeződtek. Ilyen körülmények között a jogdíj fokozatos csökkenéséről nem lehet beszélni.

Mindezek alapján helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság akkor, amikor az elvonásra kerülő gazdagodás mértékét mérlegeléssel összesen 500.000 forintban határozta meg.

A felperesi csatlakozó fellebbezésben írtakkal szemben megállapítható volt, hogy az elsőfokú bíróság nem hagyta figyelmen kívül a jogi képviselő által a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése szerint csatolt ügyvédi tényvázlatot és az abban foglalt összeget. Az ítélet indokolása tartalmazza, hogy a bíróság a felpereseket megillető perköltség megállapítása során nem a Pp. 78-79. §§-ai alapján járt el, hanem a részleges pernyertesség-pervesztesség Pp. 81. § (1) bekezdése szerinti szabályát vette alapul.

A másodfokú bíróság azonban az összesen 2.000.000 forintos igény és a megítélt 500.000 forint összehasonlítása alapján a pervesztesség-pernyertesség arányát a felperesekre hátrányosabban, megközelítőleg 1/4-3/4 arányban látta megállapíthatónak. Figyelembe vette továbbá azt a körülményt is, hogy - bár a gazdagodás mértéke magába olvasztotta a jogsértésre vonatkoztatható perértéket -, a felperesek a jogalap tekintetében teljes egészében pernyertesek lettek. Ebből következően megállapítható volt, hogy az elsőfokú bíróság indokolatlanul alacsony összegben határozta meg az ügyvédi munkadíjat, ezért a másodfokú bíróság azt a rendelkező részben foglalt mértékre felemelte.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a perköltségre vonatkozó részében részben megváltoztatta.

A nagyobb részt eredményes csatlakozó fellebbezés folytán az alpereseket kötelezte másodfokú perköltség megfizetésére [Pp. 239. §, 78. § (1) bekezdése], amely költség magában foglalja a felperesi jogi képviselőnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése szerinti - a 4/A. § alapján áfával megnövelt - díját és a lerótt csatlakozó fellebbezési illetéket.

Budapest, 2010. október 14.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

. Fülöp Györgyi s.k.. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelélül:
tisztviselő